

Klimatkontrakt 2030

Mellan Helsingborgs stad och myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

VERSION 2024

Innehåll

1. Klimatkontrakt 2030	3
2. Syftet med Klimatkontrakt 2030	3
3. Parter	4
4. Gemensamt åtagande	5
4.1 Governance - fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy	5
4.2 Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller	5
4.3 Lärande och innovation - att göra, dela och skala	5
5. Kommunens åtaganden	6
5.1 Klimatmål 2030	6
5.2 Klimatfärdplan 2030	10
5.3 Klimatinvesteringsplan 2030	14
6. Myndigheternas gemensamma åtaganden	16
6.1 Policyutveckling för accelererad lokal omställning	17
6.2 Samordnande insatser kring finansiering	17
6.3 Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ	17
7. Viable Cities åtaganden	17
7.1 Samordning Klimatkontrakt 2030	18
7.2 Policyutveckling för snabbare lokal omställning	18
7.3 Innovation, implementering och skalning	19
7.4 Samordnad finansiering	19
7.5 Samspel med EU:s mission Klimatneutrala städer	20
Klimatkontrakt 2030	21
Bilaga 1 - Länkar till dokument	22
Bilaga 2 - Omställningskartan	23

1. Klimatkontrakt 2030

Klimatfrågan är vår tids största utmaning, med effekter på både lokal och global nivå. Dess genomgripande inverkan på vårt samhälle hotar livsvillkor och livskvalitet för både nuvarande och framtida generationer. För att möta denna utmaning krävs att vi rustar våra samhällen för att såväl hantera effekterna av som motverka klimatförändringarna. Detta förutsätter i sin tur att vi utvecklar nya sätt att arbeta och samarbeta på som går över olika delar och mellan olika nivåer av samhället.

Missionen *Klimatneutrala städer 2030 med ett gott liv för alla inom planetens gränser* innebär att städer ska bibehålla eller öka livskvaliteten för invånarna, samtidigt som de når noll nettoutsläpp av växthusgaser. För att uppfylla missionen behöver alla aktörer i samhället minska sin klimatpåverkan. Det förutsätter i sin tur arbete för rättvis omställning och medborgarnas deltagande, liksom för att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft genom klimatomställningen

Arbetet med missionen är i linje med genomförandet av de globala hållbarhetsmålen i FN:s Agenda 2030, som också är en utgångspunkt för många svenska städers klimat- och hållbarhetsarbete. Agenda 2030 kan betraktas som en genomförandeplan för Parisavtalets åtaganden om klimatomställning. Missionen ligger även i linje med de svenska miljömålen och det klimatpolitiska ramverket med inga nettoutsläpp av växthusgaser i Sverige senast år 2045, samt EU:s målsättning om klimatneutralitet till 2050.

Klimatkontrakt 2030 är vårt gemensamma verktyg för att uppnå denna mission. Det är ett långsiktigt partnerskap mellan städer och staten. Svenska kommuner och samhällen mobiliserar i partnerskap på alla nivåer för snabbare omställning till klimatneutralitet och hållbarhet i Sverige, Europa och världen.

Parterna i Klimatkontrakt 2030 åtar sig att vara föregångare för en bredare och rättvis omställning genom att utveckla en mer ändamålsenlig samhällsstyrning med samverkan mellan aktörer på olika nivåer och i olika samhällssektorer. Gemensamt åstadkommer signerade parter därmed en mobilisering från lokal till internationell nivå och ett systemskifte i riktning mot helhetstänkande och mer nätverksbaserad styrning och ledning.

2. Syftet med Klimatkontrakt 2030

Syftet med Klimatkontrakt 2030 är att påskynda städernas klimatomställning enligt Agenda 2030 och den uppsatta missionen, samtidigt som det förbättrar livskvaliteten och stärker Sveriges konkurrenskraft inom klimatområdet. Att skriva under Klimatkontraktet innebär en högre ambition för hållbar stadsutveckling. Denna

ambition förverkligas genom årliga steg för att främja hållbar stadsutveckling med fokus på rättvis klimatomställning, motståndskraft och social hållbarhet, för att skapa ett gott liv för alla inom planetens resurser.

Arbetet med klimatneutrala och hållbara städer 2030 innebär att signerande parter tillsammans samlar många krafter i samhället för att påskynda omställningen. Processen för Klimatkontrakt 2030 är en katalysator för nya samarbeten mellan kommuner och myndigheter, och stärker förutsättningarna för samverkan med näringsliv, akademi, forskningsinstitut, civilsamhälle och medborgare. Den binder samman olika nivåer inom samhällssystemet genom samverkan och partnerskap från lokal till global nivå.

Klimatkontrakt 2030 integreras i kommunernas och myndigheternas ordinarie arbete. Det fungerar som samlande dokument och process för städers mål, strategier, färdplaner och finansiering, samt identifierar gap i omställningen till klimatneutrala och hållbara städer med livskvalitet i fokus. Klimatkontraktet kan användas i olika sammanhang såsom:

- Överenskommelser med lokala aktörer, exempelvis i lokala klimatkontrakt.
- Dialoger med andra kommuner och på regional nivå; i regionala utvecklingsstrategier (RUS) och regionala tillväxtmedel.
- Underlag för kommunala initiativ med nationell finansiering från Formas, Energimyndigheten, Vinnova, Tillväxtverket, Trafikverket och Naturvårdsverket.
- Europeisk finansiering från Horizon Europe, ERUF, European Urban Initiative, URBACT med flera.
- Kommunens internationella kontakter och strategi i samverkan med näringsliv, akademi och civilsamhälle.

Sammantaget ger Klimatkontrakt 2030 Sverige och svenska städer goda förutsättningar att vara internationella föregångare i städers klimatomställning.

3. Parter

Parter i Klimatkontrakt 2030 är:

- Helsingborgs stad.
- Myndigheterna: Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Naturvårdsverket, Statens Energimyndighet (Energimyndigheten), Tillväxtverket, Trafikverket och Verket för innovationssystem (Vinnova).
- Strategiska innovationsprogrammet Viable Cities¹.

¹ Viable Cities är ett strategiskt innovationsprogram som finansieras av Energimyndigheten, Vinnova och Formas. Programmet har en löptid från 2017 till 2030 och har cirka 130 medlemmar, Vårdorganisation är KTH.

4. Gemensamt åtagande

Klimatkontrakt 2030 vilar på ett gemensamt åtagande och partnerskap från signatärerna för att arbeta i riktning mot missionen om klimatneutrala och hållbara städer. Detta inkluderar att utforska nya sätt att styra och leda i samverkan med aktörer i alla delar av och på alla nivåer i samhället.

Arbetet med att utforska, utveckla och implementera nya sätt att arbeta med omställningen sker inom tre övergripande utvecklingsprocesser.

4.1 Governance – fortsatt utveckling av styrning, ledning och policy

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla och förstärka kopplingen till aktörernas ordinarie verksamhets- och budgetprocesser, samt att integrera strategier och processer för digitalisering, social hållbarhet och klimatanpassning med omställningsarbetet.

En central del är att analysera och verka för att hindrande regleringar och styrmodeller åtgärdas, samt att möjligheter till policy som kan accelerera omställningsarbetet utvecklas.

För att klimatomställningen ska vara hållbar ur ett bredare perspektiv eftersträvar parterna insatser som skapar såväl miljömässig, social som ekonomisk nytta samt bidrar till en ökad robusthet och motståndskraft i samhället. Eftersom allas medverkan behövs för att uppfylla missionen är arbetet med den lokala omställningsarenan centralt för gemensam utveckling och lärande.

4.2 Finansiering av insatser och utveckling av nya finansieringsmodeller

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla strukturerna för finansiering av omställningen till klimatneutrala och hållbara städer. Detta innefattar utveckling av klimatinvesteringsplaner för den lokala omställningen, inklusive former för hur olika finansieringskällor från offentliga aktörer på olika förvaltningsnivåer, privata aktörer i näringsliv och civilsamhälle samt europeiska initiativ kan kombineras för att påskynda nödvändiga investeringar. Frågan om hållbar offentlig upphandling för lokal omställning är central och inkluderad i detta.

4.3 Lärande och innovation – att göra, dela och skala

Inom denna process åtar sig parterna att utveckla uppföljning, utvärdering och analys på lokal och nationell nivå i samarbete med europeiska och internationella initiativ för klimatneutrala och hållbara städer.

Processen syftar också till att stärka städernas roll som innovationsnav för omställningen. I detta ingår insatser för att stärka implementering, delning och skalning av lösningar, eftersom innovationer bara är framgångsrika när de tas i bruk och får genomslag i praktiken. Alla signerande aktörer åtar sig att bidra och samskapa på mötesplatser och inom initiativ som Transition Lab Forum, Klimatfrukostar och Glo och sno.

5. Kommunens åtaganden

Klimatomställningen är en gemensam utmaning som kräver att vi arbetar tillsammans. Genom samarbetet för Klimatneutrala städer 2030 får Helsingborg möjlighet att utbyta erfarenheter och idéer med andra städer, samtidigt som vi stärker vår samverkan med nationella myndigheter. Detta ger oss bättre förutsättningar att genomföra kraftfulla åtgärder och skapa långsiktig förändring för klimatet och framtida generationer.

5.1 Klimatmål 2030

Ett gott liv för alla inom planetens gränser

Vår vision är ambitiös men tydlig: Helsingborg ska vara klimatneutralt år 2030, samtidigt ska alla som bor och verkar här kunna leva ett gott liv inom planetens gränser. Det innebär att vi inte bara fokuserar på att minska utsläppen av växthusgaser, utan att vi också bygger ett samhälle som främjar livskvalitet och rättvisa.

Vägen mot ett klimatneutralt Helsingborg börjar med ett tydligt och konkret mål. Vi har som målsättning att uppnå klimatneutralitet till senast år 2030, vilket innebär att de växthusgasutsläpp vi orsakar måste balanseras genom att vi samtidigt reducerar och binder upp samma mängd koldioxid. För att möjliggöra detta måste vi genomföra stora förändringar i alla sektorer av samhället.

Detta inkluderar kraftfulla insatser för att minska utsläppen, samtidigt som vi främjar mer hållbara konsumtionsmönster hos både företag och invånare. Idag genererar varje invånare i Helsingborg cirka 10 ton koldioxidekvivalenter per år. Enligt remissversionen till ny klimat- och energiplan 2025–2030 ska vi ha sänkt denna siffra till max 6,5 ton per person.

Våra klimatmål är i linje med Parisavtalets ambition att begränsa den globala uppvärmningen till högst 1,5 grader. För att uppnå detta krävs omfattande insatser, inklusive en snabbare minskning av utsläppen jämfört med det globala genomsnittet. Målet är att minska utsläppen med 64 procent per decennium inom områden som omfattas av direkta och energiindirekta utsläpp.

Helsingborg har ett långsiktigt ansvar gentemot både nuvarande och framtida generationer, samt en strävan att bidra till att hantera klimatförändringarnas effekter. Genom att arbeta mot klimatneutralitet vill Helsingborg agera som en föregångare inom hållbar utveckling, inspirera andra kommuner och bidra till en mer hållbar framtid, både nationellt och internationellt.

Målsättningar och viktigaste gap för en rättvis omställning

Helsingborg har under flera år arbetat med social hållbarhet genom stadens livskvalitetsprogram, som är starkt förankrat i Agenda 2030 och de globala målen. Programmet bygger på fyra grundprinciper: långsiktigt ansvarstagande, delaktighet, livslång aktivitet och jämlikhet. Dessa principer formar vår målsättning om att skapa ett hållbart och klimatneutralt Helsingborg.

En central del av omställningen är långsiktigt ansvarstagande, som inte bara handlar om att minska våra utsläpp idag, utan också om att ta ansvar för kommande generationer. Samtidigt fokuserar vi på att säkerställa att omställningen sker i dialog med invånarna. Delaktighet är avgörande för att skapa en omställning som känns relevant och verklighetsnära för alla. Genom anpassad kommunikation och en inkluderande dialog kan Helsingborg göra det enklare för invånarna att göra hållbara val, något som i sin tur kan leda till nya normer och beteendemönster.

Jämlikhet är en annan viktig del av omställningen, olika grupper i samhället påverkas olika av klimatomställningen. Ett mer hållbart transportsystem gör exempelvis så att fler får tillgång till arbete, utbildning och samhällsservice, vilket i sin tur främjar social inkludering. På liknande sätt kan delningsekonomi spela en central roll i en rättvis omställning. Genom att dela resurser och tjänster kan vi minska vår miljöpåverkan samtidigt som personer med begränsade ekonomiska medel får tillgång till varor och tjänster som annars skulle vara svåra att nå.

Samtidigt som vi arbetar för en rättvis omställning ser vi också till att maximera de positiva effekter som klimatomställningen kan ge. Ett exempel är hur bevarandet och utvecklingen av stadens grönområden fungerar som kolsänkor, samtidigt som de bidrar till ökad livskvalitet genom att skapa vackra, trygga och tillgängliga rekreationsområden. Genom att satsa på dessa områden kan vi förbättra den fysiska och psykiska hälsan hos invånarna och minska skillnaderna i hälsa mellan olika grupper.

Sammanfattningsvis är Helsingborgs målsättning att skapa en rättvis och inkluderande klimatomställning som gynnar alla invånare, oavsett deras bakgrund eller livssituation. Genom att överbygga de viktigaste gapen och fokusera på de multipla nyttor som klimatomställningen kan ge, strävar vi efter att bygga en hållbar framtid som också är socialt rättvis och ekonomiskt livskraftig.

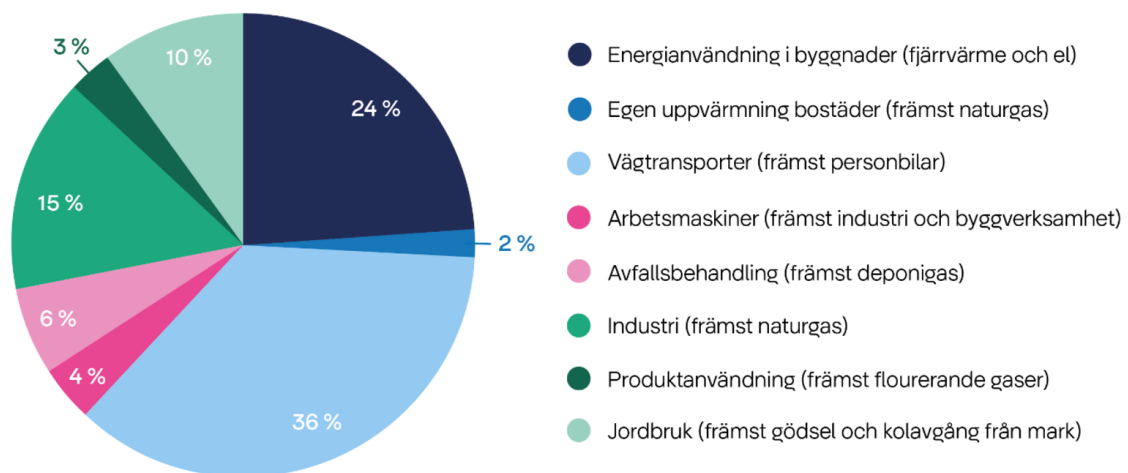
Beräkning av växthusgasutsläpp

För att uppnå klimatneutralitet ska utsläppen inom scope 1 och scope 2 – som omfattar direkta och indirekta utsläpp från kommunens verksamheter och energianvändning – minska med minst 85 % jämfört med 1990 års nivåer.

År 1990 släppte Helsingborg ut totalt 1 129 258 ton koldioxidekvivalenter (CO₂e) inom scope 1 och 2. Detta är den fastställda baslinjen för beräkningar av utsläppsminskningar. Sedan dess har betydande framsteg gjorts. År 2022 hade utsläppen minskat till 472 000 ton CO₂e, vilket motsvarar en minskning på 58 %.

För att Helsingborg ska nå sitt mål om klimatneutralitet till 2030 måste de återstående utsläppen minska ytterligare. Enligt stadens definition tillåts kolsänkor kompensera för 15 % av 1990 års utsläpp, vilket motsvarar cirka 170 000 ton CO₂e. Detta innebär att de återstående utsläppen år 2030 får vara maximalt 170 000 ton.

År 2022 uppgick utsläppen till 472 000 ton CO₂e, vilket betyder att utsläppen behöver minska med ytterligare 302 000 ton för att nå klimatneutralitet. För att detta ska uppnås krävs en accelererad minskningstakt fyra gånger snabbare än den hittillsvarande takten mellan 1990 och 2022. Detta kräver betydande insatser på kort tid.

Figur 1: Fördelning av växthusgasutsläpp i procent i Helsingborg 2022 (scope 1 och scope 2).

För att minska växthusgasutsläppen arbetar Helsingborgs stad med insatser och strategier både för direkta och indirekta utsläpp, vilket är avgörande för att nå målet om klimatneutralitet till 2030. Här specificeras data och strategier för olika scope som staden arbetar med:

Scope 1: Direkta utsläpp från kommunens verksamheter och anläggningar

Scope 1 innefattar utsläpp som sker direkt inom Helsingborgs geografiska område, vilket inkluderar utsläpp från transporter, industri, avfall, jordbruk, arbetsmaskiner, egen uppvärmning samt produktanvändning.

- **Transporter:** Helsingborgs stad investerar i kollektivtrafik, cykel- och gånginfrastruktur samt laddstationer för lätta och tunga fordon för att minska utsläppen från vägtrafiken. Dessutom främjar staden järnvägstransporter och integrerade transportsystem som underlättar övergången till delade och hållbara transportmedel. Elektrifiering av vägtrafik är en central del av stadens strategi för att minska utsläppen och öka energieffektiviteten.
- **Industri:** För att minska utsläppen från industriella processer, där naturgas är en stor källa, fokuserar Helsingborg på att ersätta fossilgas med biogas och vätgas. Staden ses som en lämplig region för att etablera ett vätgaskluster som kan producera, lagra och distribuera vätgas till industrin.
- **Avfall:** Metangasutsläpp från Filbornas avfallsanläggning minskas genom installation av deponigasbrunnar och sluttäckning med biofönster, vilket bidrar till att hantera de största utsläppskällorna från avfallshanteringen.
- **Jordbruk:** Helsingborg strävar efter att öka kolinlagringen i åkermark genom att skapa incitament för lantbrukare att ändra brukningsmetoder. Eftersom två tredjedelar av kommunens yta består av åkermark, har området stor potential att bidra till klimatneutralitet genom att binda mer kol i marken.
- **Arbetsmaskiner:** Genom effektiv användning och inköp av utsläppsfria arbetsmaskiner, samt kravställa på fossilfria eller utsläppsfria maskiner inom bygg- och anläggningsarbeten kan kommunen minska utsläppen. Planering och logistik förbättras för att minimera transporter och förflyttning av massor.
- **Egen uppvärmning:** Helsingborg har cirka 1300 bostäder som värms upp av naturgas. Staden överväger att bygga ut fjärrvärmesätet som ett alternativ till gasuppvärmning, eller byta till värmepumpar, trots att dessa påverkar eleffekten negativt.
- **Produktanvändning:** Nya teknologier och lagstiftning förväntas minska utsläppen från produktanvändning.

Scope 2: Indirekta utsläpp från inköpt el och värme

Helsingborgs största indirekta utsläpp kommer från fjärrvärmeproduktionen, där både biogen och fossil koldioxid genereras genom energiåtervinning från avfall. En strategi för att minska dessa utsläpp är att införa en fullskalig CCS-anläggning (Carbon Capture and Storage), som avlägsnar koldioxid från atmosfären genom att fånga upp och lagra den under marken. Beslut om investering för CCS-anläggningen ska fattas i kommunfullmäktige våren 2025.

För att möta det ökande behovet av fossilfri el, samt självförsörjningsgraden av eleffekt, krävs energieffektivisering, en ökad elproduktion, samt en förstärkning av elnätet.

Scope 3: Övriga indirekta utsläpp från konsumtion av varor och tjänster

Scope 3 innefattar utsläpp som genereras av konsumtion inom kommunen, exempelvis från bygg- och anläggningssektorn, hushållens konsumtion samt offentlig upphandling.

- **Bygg- och anläggning:** Staden fokuserar på att minska utsläppen från byggmaterial genom att främja innovativa och klimatsmarta material och metoder. Återbruk, cirkularitet och minskning av avfall står i fokus, och Helsingborg strävar efter att ta vara på befintliga byggnader och strukturer där det är möjligt.
- **Hushållens konsumtion:** Helsingborg samarbetar med lokala aktörer för att främja en cirkulär ekonomi och minska resursslöseri, särskilt inom livsmedelssektorn. Genom att ta fram klimatsmarta menyer, minska matsvinn och främja delningstjänster och återanvändning, kan staden bidra till minskade utsläpp från hushållens konsumtion.
- **Offentlig konsumtion:** Genom att ställa krav i upphandlingar och uppmuntra energieffektiva produkter och tjänster, kan kommunen påverka sina leverantörer att ställa om till mer hållbara alternativ. Helsingborg arbetar också för att förbättra inköpsprocesserna genom e-handel och projekt som främjar hållbarhet bland nyckelpersoner inom kommunens verksamheter.

Sammanfattningsvis arbetar Helsingborg aktivt och strategiskt inom samtliga scope för att minska växthusgasutsläppen och nå klimatneutralitet till 2030.

5.2 Klimatfärdplan 2030

För att Helsingborg ska nå sina klimatmål och uppnå klimatneutralitet till 2030 krävs en kombination av strategiska prioriteringar och målmedvetet samarbete både lokalt och internationellt. Staden har identifierat fyra övergripande strategiska prioriteringar för att uppnå klimatmålen, dessa står med i remissversionen till den nya klimat- och energiplanen som väntas beslutas av kommunfullmäktige i december 2024. Prioriteringarna innefattar innovation och digitalisering, finansiering och ekonomistyrning, samverkan samt kommunikation.

- **Innovation och Digitalisering:** Helsingborg ser digitalisering och innovation som centrala medel för att driva den gröna omställningen framåt. Stadens strategi innebär att vi behöver utveckla och implementera nya teknologiska plattformar och initiativ för att optimera utsläppsminskningar. Detta kräver samarbete med civilsamhälle, näringsliv, akademi samt andra städer och globala aktörer för att

utveckla och testa nya lösningar, såsom avancerade energilagringssystem och hållbara transportsätt.

- **Finansiering och Ekonomistyrning:** För att säkerställa att klimatmålen uppnås krävs en genomtänkt finansieringsstrategi. Helsingborgs stad arbetar med en kartläggning som identifierar nödvändiga investeringar och säkerställer att resurser används effektivt. Genom att använda hållbarhetskopplade obligationer och främja gröna investeringar kan staden attrahera kapital och stödja viktiga projekt.
- **Samverkan:** En nyckel till framgång är att involvera och samordna insatser med olika aktörer. Helsingborg arbetar aktivt med civilsamhälle, näringsliv och akademi för att främja en kollektiv och målinriktad omställning. Genom att etablera plattformar för samverkan och nätverk med andra städer och internationella aktörer, kan Helsingborg dra nytta av gemensamma lösningar och erfarenheter.
- **Kommunikation:** Effektiv kommunikation är avgörande för att engagera invånare och privata aktörer. Helsingborg satsar på tydlig och inspirerande kommunikation för att visa framsteg och uppmuntra deltagande i omställningen. Detta skapar förståelse och stöd för stadens klimatmål och bidrar till att skapa en gemensam vision för framtiden.

Genom att fokusera på dessa strategiska områden och samarbeta över gränser kan Helsingborg skapa en klimatneutral och hållbar framtid.

Prioriterade insatser i omställningsportföljen

För att Helsingborg ska nå sina klimatmål och bli klimatneutralt till 2030, har staden identifierat flera prioriterade insatser som är avgörande för att hantera de största utsläppskällorna. Staden står inför betydande utmaningar, där transportsektorn, förbränning av plast i restavfall och användning av naturgas inom industrin är de mest framträdande källorna till växthusgasutsläpp. För att vända denna utveckling och säkerställa en hållbar framtid, har vi identifierat en rad prioriterade insatser som kommer att spela en central roll i vår klimatomställning.

I tabellen anges några av Helsingborgs prioriterade insatser som är viktiga i arbetet för att nå klimatneutralitet. Det är dock värt att notera att dessa åtgärder är en del av ett större urval av insatser som också måste genomföras. Helsingborg arbetar kontinuerligt med ytterligare initiativ och strategier för att hantera andra källor till utsläpp och säkerställa att alla aspekter av klimatomställningen adresseras på ett holistiskt sätt

Största utsläppskällor	Prioriterade insatser
Transportsektorn	Utbyggnad av HelsingborgsExpressen
En stor del av stadens växthusgasutsläpp kommer från transportsektorn, vilket omfattar både person-transporter och godstransporter.	För att minska utsläppen från transportsektorn fortsätter Helsingborg att utveckla HelsingborgsExpressen. Den andra linjen, som börjar trafikera från juni 2025, och den planerade tredje linjen i slutet av 2027, kommer att erbjuda snabb och hållbar kollektivtrafik med eldrivna bussar.
Förbränning av plast i restavfall	Installation av CCS-anläggning på Filbornaverket
Förbränningen av plastavfall i Filbornaverket bidrar med betydande mängder koldioxidutsläpp.	För att hantera utsläppen från förbränning av plastavfall planerar Helsingborg att installera en koldioxidavskiljningsanläggning (CCS) på Filbornaverket. Denna anläggning, som förväntas vara på plats senast 2027, kommer att fånga in upp till 210 000 ton koldioxid årligen, vilket avsevärt minskar de totala utsläppen från avfallshanteringen.
Användning av naturgas inom industrin	Förstudie för vätgas användning
Naturgas används i stor utsträckning inom industriella processer i Helsingborg, vilket resulterar i höga koldioxidutsläpp.	För att minska beroendet av naturgas inom industrin, genomför Helsingborg en förstudie för att undersöka användningen av vätgas som bränsle och industriell insatsvara. Denna förstudie, finansierad med 400 000 kronor från stadens innovationsfond, utförs i samarbete med Öresundskraft, Kemira Kemi och Elcowire.

Figur 2: Helsingborgs prioriterade insatser.

Styrning och samverkan

Helsingborg har implementerat en ny organisatorisk struktur för att stärka förmågan att samarbeta både internt, och med externa aktörer. Den centrala delen i denna struktur är det nyligen etablerade omställningsteamet, som från hösten 2024 kommer att ansvara för att koordinera och planera stadens klimatarbete på koncernnivå. Omställningsteamet samordnar det övergripande klimatarbetet. Fokus ligger på att säkerställa att insatser och åtgärder för klimatneutralitet är synkroniserade, och att parallella processer optimeras.

För att stärka arbetet på sektornivå har arbetsgrupper för specifika utsläppssektorer upprättats. Dessa arbetsgrupper består av tjänstepersoner från olika kommunala bolag och förvaltningar, och deras uppgift är att utforma detaljerade färdplaner för att minska utsläppen i respektive sektor. Detta inkluderar samarbete med externa aktörer såsom invånare, civilsamhälle, näringsliv, och akademi i syfte att möjliggöra effektiv och bred samverkan. För att främja innovation och underlätta klimatövergången finns även stödfunktioner som arbetar med att bygga långsiktig kapacitet genom innovationsprogram och testmiljöer.

Uppföljning och lärande

För att säkerställa att Helsingborg kontinuerligt utvecklar och förbättrar sitt klimatarbete kommer uppföljning och lärande att struktureras på flera nivåer. Omställningsteamet har ett centralt ansvar för att följa upp framstegen inom klimatarbetet, och rapporterar regelbundet till ett utpekad ledningsforum. Genom regelbunden övervakning kan eventuella flaskhalsar eller målkonflikter snabbt identifieras och åtgärdas, vilket gör att staden kan anpassa sina strategier efter behov.

Helsingborg är även engagerat i ett regionalt samarbete genom Öppen Akademi, initierat av Lunds universitet – etablerat tillsammans med Malmö och Lund. Samarbetet fokuserar på kunskapsutbyte och gemensamt lärande, där staden arbetar iterativt för att analysera och förbättra sina metoder för att driva omställningsarbetet framåt. Samarbetet kommer att spela en viktig roll i att stötta utvecklingen av stadens omställningskapacitet genom att skapa strukturer för reflexivt lärande och portföljhantering. Tillsammans med stadens testbäddsmiljöer, där innovationer prövas innan de skalas upp, bidrar denna lärandeprocess till att kontinuerligt optimera klimatinsatserna och stärka stadens förmåga att nå sina klimatambitioner.

Övriga strategier

Stadens klimat- och energiplan är det centrala, koncernövergripande styrdokumentet som styr klimatarbetet. Den nya planen, som beslutas i december 2024 och gäller

från 2025 till 2030, är tänkt att fungera som en gemensam vägkarta för stadens samtliga förvaltningar och bolag genom att fastställa konkreta målsättningar.

Utöver klimat- och energiplanen spelar flera andra viktiga styrdokument en betydande roll i arbetet med att minska utsläppen och skapa ett hållbart Helsingborg. Ett av dessa är den nya Trafikplanen (även kallad Sustainable Urban Mobility Plan), som väntas beslutas 2025, och kommer att fokusera på hur stadens transporter kan bli mer klimatvänliga och tillgängliga för alla invånare. Transportsektorn är en central del av stadens utsläpp, och genom att öka gång, cykling och kollektivtrafik kan vi både minska utsläppen och förbättra invånarnas livskvalitet.

En annan viktig del är Översiktsplanen (ÖP), som fastställer markanvändning och utveckling fram till 2050. Genom att noggrant planera hur stadens ytor ska användas kan Helsingborg främja en mer hållbar urbanisering och skapa fler gröna områden som fungerar som kolsänkor.

Vid sidan av dessa planer är Livskvalitetsprogrammet, som fokuserar på social rättvisa, folkhälsa och inkludering, en viktig del av arbetet med att integrera hållbarhet i alla aspekter av invånarnas liv. Det hjälper till att säkerställa att omställningen inte bara handlar om att minska utsläpp, utan också om att skapa ett bättre och mer jämlikt samhälle för alla.

Slutligen har Helsingborg, inom ramen för EU:s satsning på 100 klimatneutrala och smarta städer till 2030, tagit fram ett Climate City Contract (CCC), som utgör en kompletterande vägkarta för att uppnå klimatneutralitet. CCC ger ett värdefullt ramverk för hur staden kan förverkliga sina klimatmål och identifierar möjliga vägar för hur dessa mål kan uppnås i linje med den nya klimat- och energiplanen. Tillsammans med de andra styrdokumenterna säkerställer CCC att Helsingborg har både flexibiliteten och strukturen att anpassa sina insatser efter kommande utmaningar och möjligheter på vägen mot klimatneutralitet.

5.3 Klimatinvesteringsplan 2030

En kartläggning av finansierings- och investeringsbehov för ett klimatneutralt Helsingborg har genomförts som en del av Climate City Contract. Kartläggningen belyser ekonomiska behov och strategiska prioriteringar som krävs för att förverkliga stadens klimatmål. Denna inkluderar finansiering för den löpande driften, identifiering av investeringsbehov, samt behovet av ytterligare resurser för att fylla de finansieringsgap som existerar i omställningen. För att fullt ut möta stadens klimatmål krävs ytterligare finansiering, partnerskap och innovation.

Prioriterade strategiska behov

Helsingborgs klimatomställning kräver betydande investeringar. Dessa behöver integreras i stadens ordinarie verksamhetsplaner och budgetprocesser. Färdplanen

för klimatarbetet fram till 2030 inkluderar strategiska åtgärder för att minska utsläppen inom alla sektorer, vilket innebär att staden bland annat måste prioritera:

- **Transportinfrastruktur:** Investeringar i elektrifiering och hållbar infrastruktur för att underlätta omställningen av vägtrafik och kollektivtrafik.
- **Industriell omställning:** Finansiellt stöd och incitament för att industrin ska minska sitt beroende av naturgas och övergå till biogas och vätgas.
- **Avfallshantering och CCS:** Utvecklingen av koldioxidinfångning (CCS) vid avfallsanläggningar som en lösning för att minska utsläppen från avfallsförbränning.

I kommande verksamhetsplan och budget fram till 2030 måste dessa prioriterade behov synas i investeringsbudgeten för att säkerställa att omställningen sker i rätt takt.

Befintlig kapacitet inom verksamhets- och investeringsbudgetar

Stadens nuvarande resurser visar en blandad kapacitet att möta klimatmålen. Helsingborgs stad har goda ekonomiska förutsättningar med ett soliditetsvärde på 46 % och en nettoskuldssättning på 7 miljarder av ett mandat på 14 miljarder, vilket ger staden manöverutrymme för ytterligare investeringar. Stadens 7-åriga investeringsplan omfattar dock endast en del av de nödvändiga investeringarna. Av de identifierade investeringarna på 6,6 miljarder som ligger inom stadens rådighet har cirka 4,5 miljarder redan inkluderats i 7-årsplanen, vilket lämnar ett finansieringsgap på cirka 2 miljarder.

Täcka finansieringsgapet

För att täcka det identifierade finansieringsgapet har Helsingborg tagit fram flera strategier och initiativ:

- **Hållbara obligationer:** Helsingborg har redan emitterat 2 miljarder i hållbara obligationer, och ambitionen är att samtliga framtida emissioner ska vara hållbara. Detta ger en stadig grund för finansiering av omställningsprojekten. Som en del av beslutsunderlaget taggas de investeringar som kan finansieras via hållbara obligationer i stadens investeringsbudgetprocess.
- **Extern finansiering och bidrag:** Staden arbetar aktivt med att ansöka om både nationella och internationella bidrag, som kan hjälpa till att finansiera nödvändiga investeringar. Helsingborgs kommande omställningsteam har i uppdrag att effektivisera ansökningsprocesserna för att maximera tillgången till dessa medel.
- **Partnerskap och innovation:** Staden samarbetar med externa aktörer för att utveckla nya sätt att kombinera finansieringskällor, samt för att underlätta innovation och kapacitetstillskottsbyggnad. Genom att främja tvärsektoriella

samarbeten skapar Helsingborg förutsättningar för andra intressenter att delta i klimatomställningen.

Framtida utmaningar och möjligheter

Trots betydande framsteg finns det stora utmaningar när det gäller investeringarna som ligger utanför stadens direkta kontroll, uppskattade till 8,4 miljarder kronor. För att övervinna dessa barriärer krävs samordnade insatser, både finansiellt och organisatoriskt. Helsingborg arbetar också med att synliggöra de samhällsekonomiska mervinsterna som klimatinvesteringarna medför genom klimatberäkningsverktyg och visualisering av samverkansvinster. Detta kan bli ett kraftfullt verktyg för att motivera både interna och externa beslutsfattare att investera i hållbara lösningar.

Helsingborgs långsiktiga strategi inkluderar dessutom aktiv påverkan gentemot nationella och regionala myndigheter för medfinansiering av infrastruktursatsningar, särskilt inom hållbar mobilitet, vilket är avgörande för att hela klimatomställningen ska lyckas.

6. Myndigheternas gemensamma åtaganden

Genom detta kontrakt åtar sig myndigheterna att samverka sinsemellan och vara en aktiv samtalspartner i det lokala arbetet i de medverkande städerna samt med Viable Cities inom ramen för Klimatkontrakt 2030.

Syftet med myndigheternas åtagande är att bidra till att stärka städernas omställningsförmåga och underlätta implementering och uppskalning av hållbara lösningar som också bidrar till ökad livskvalitet, nu och i framtiden.

Myndigheterna som är parter i Klimatkontrakt 2030 utvecklar löpande samordningen kring sina insatser inom hållbar stadsutveckling och klimatomställning för att skapa bättre framförhållning samt utveckla formerna för dialog med, och samlad information till, städerna.

Åtagandet innebär vidare att utveckla arbetssätt som identifierar synergier och främjar myndigheternas förmåga till kollektivt och kontinuerligt lärande med fokus på lokal och regional hållbar omställning. Det omfattar myndigheternas medverkan i Transition Labs och på andra samverkansarenor som Viable Cities faciliterar.

Myndigheterna avser att genomföra insatser i enlighet med principerna i kap 3, och i enlighet med myndigheternas tre gemensamma åtaganden enligt nedan. I detta

utvecklingsarbete utgör Rådet för hållbara städer ett viktigt ramverk och strategiskt forum för en bred myndighetssamverkan, där insatserna på operativ nivå initieras av:

- åtagandena i Klimatkontrakt 2030
- det nationella kunskapsstödet med namnet Svensk modell för hållbar urban utveckling inom ramen för EU:s regionala utvecklingsfond
- andra identifierade områden och regeringsuppdrag.

6.1 Policyutveckling för accelererad lokal omställning

Tillsammans med kommunerna arbetar myndigheterna för att identifiera och bidra till utvecklingen mot mer ändamålsenliga regelverk och andra styrmedel för hållbar stadsutveckling och klimatomställning samt öka förståelse och kunskap om befintliga regelverk. Med kommunernas identifierade utvecklingsbehov i en accelererad klimatomställning som fokus, ska processen fortsatt och långsiktigt bygga på proaktiv dialog och ömsesidigt lärande.

6.2 Samordnande insatser kring finansiering

Myndigheterna åtar sig att, utifrån identifierade behov hos kommunerna, fortsatt koordinera, underlätta och skapa en samlad bild av finansiella stöd, uppdrag och satsningar som rör hållbara städer och samhällets utveckling. Syftet med åtagandet är att tillhandahålla ändamålsenlig information om olika finansieringsmöjligheter och stöd. Insatserna inkluderar även att tillsammans utforska behov och utveckla nya typer av insatsformer för städers omställning.

6.3 Verka för svenskt deltagande i europeiska initiativ

Myndigheterna är aktiva deltagare i flera olika europeiska initiativ kring utvecklingen av hållbara städer och samhällen. Detta inkluderar att bidra till utformningen av utlysningar och aktiviteter inom initiativen, bland annat utifrån dialog med städerna i Klimatkontrakt 2030. Vidare ingår att informera om möjligheter till finansiering och samarbeten på europeisk nivå samt att stödja de städer som ansluter sig till EU:s Cities Mission om 100 klimatneutrala städer 2030.

7. Viable Cities åtaganden

Med målet att skapa förutsättningar för ett gott liv för alla inom planetens gränser genomförs det strategiska Innovationsprogrammet Viable Cities i nära samarbete med olika aktörer för att påskynda omställningen till klimatneutrala städer år 2030. Detta är en central del av Sveriges åtagande att uppnå målen i Agenda 2030 och Parisavtalet. Programmet strävar efter att vara ledande i att stödja städernas

omställning på nationell, europeisk och global nivå genom att använda missionen som ett verktyg.

Inom ramen för Viable Cities som ett strategiskt innovationsprogram kommer följande att prioriteras:

7.1 Samordning Klimatkontrakt 2030

Det pågår en allt snabbare mobilisering kring omställningen både lokalt, nationellt och internationellt, där Klimatkontrakt 2030 fungerar som viktigt verktyg. För att effektivisera och skala upp arbetet krävs bättre samordning och kontinuerlig utveckling av kontrakten. Detta inkluderar att bredda, replikera och prioritera åtgärder samt att effektivisera dialogen mellan alla inblandade aktörer.

Viable Cities programkontor har etablerat och utvecklar nu en samordningsfunktion för Klimatkontrakt 2030 i Sverige. Syftet är att ytterligare stödja processen med klimatkontrakt, där myndigheter, kommuner och andra relevanta aktörer utvecklar och skärper sina åtaganden steg för steg. Samtidigt fokuseras det på att implementera och skala upp åtgärder för att påskynda omställningen.

Den förstärkta samordningsfunktionen stödjer aktörerna i att gemensamt stärka sin förmåga att gå från teori till praktisk implementering av klimatåtgärder. Målet är att ta Klimatkontrakt 2030 till nästa nivå både lokalt, nationellt och internationellt.

Funktionen ökar också kunskapen och skapar bättre förutsättningar för kommuner och andra aktörer att dra nytta av och utveckla arbetssätt för att integrera de omfattande policypaketet på EU-nivå, som exempelvis Fit for 55 och taxonomiförordningen för hållbara investeringar, på lokal nivå.

7.2 Policyutveckling för snabbare lokal omställning

Detta åtagande är kopplat till myndigheternas engagemang, som finns beskrivet i avsnitt 6.1, samt utvecklingsprocesser för systemdemonstratorer och policylab.

Viable Cities avser fortsatt vara en mobiliserande aktör inom smart policyutveckling och regelverk för att stödja städernas klimatomställning. Det innefattar bland annat att ge kommuner bättre överblick över gällande och framtida svensk och europeisk lagstiftning, regler och normer som är relevanta för klimatomställningen, till exempel policypaketet Fit for 55.

Viable Cities åtagande innefattar också att erbjuda processtöd att förändra regelverk och normer för att praktiskt underlätta klimatomställningen.

7.3 Innovation, implementering och skalning

Viable Cities avser utveckla sin roll som föregångare och intermediär för att stärka de koordinerande, mobiliserande och faciliterande insatserna i det framväxande ekosystemet för att uppnå missionen om Klimatneutrala städer med ett gott liv för alla inom planetens gränser. Detta arbete fokuserar särskilt på gemensamma utvecklingsprocesser för policyutveckling och lärande/innovation, som beskrivs i avsnitt 3.3.

För att underlätta för kommuner att implementera och skala innovation som snabbar på klimatomställningen, kommer Viable Cities att bidra med kompetensnätverk och processtöd. Detta inkluderar samarbete med andra strategiska innovationsprogram och Impact Innovation-program inom utvecklingen av Klimatkontrakt 2030.

Utifrån samarbetsavtalet som finns med Drive Sweden kring klimatsmart mobilitet kommer Viable Cities ytterligare utveckla samverkan med såväl städer och myndigheter inom detta område. Inom digitalisering för klimatomställning kommer arbetet utvecklas vidare med det nyligen inrättade Urban Twin Transition Centre.

Viable Cities samverkar också med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Klimatkommunerna inom initiativet Klimatkonkurrenskraft. Syftet är att påskynda omställningen i riktning mot missionen genom samverkan mellan kommunerna och näringslivet vilket bidrar till att stärka företagets konkurrenskraft.

7.4 Samordnad finansiering

Viable Cities kommer att stödja kommunernas behov av finansiering för klimatomställning och främja samarbete och synergier mellan myndigheter och andra aktörer som finansierar klimatomställning och hållbar stadsutveckling.

- Viable Cities kommer tillsammans *med städerna* att fortsätta arbeta med utvecklade former för finansiering kopplat till Klimatkontrakt 2030 inom satsningen Klimatneutrala städer 2030 och de sex myndigheterna som är involverade i detta.
- Viable Cities kommer tillsammans *med myndigheterna* att utveckla arbetet inom samordnad finansiering genom olika insatser som pågår inom området hållbar stadsutveckling, se 6.3 Samordnad finansiering.
- Viable Cities arbetar vidare med att utveckla former för klimatinvesteringsplaner för städer med sikte på att stödja samtliga städer i satsningen Klimatneutrala städer 2030 samt som en del i det internationella arbetet med missionen och tillgängliggöra insikter och verktyg för många fler.

7.5 Samspel med EU:s mission Klimatneutrala städer

Viable Cities samverkar nära med de stödstrukturer som byggs upp kring EU:s mission om klimatneutrala städer 2030 – såväl i plattformen för genomförande av missionen, NetZeroCities, som i CapaCITIES, som syftar till att bygga nationella plattformar likt Viable Cities i fler länder.

Viable Cities är också en aktiv part i det europeiska partnerskapsprogrammet Driving Urban Transitions (DUT) och deltar i diskussionen på EU-nivå om närmare samverkan och synergier med system-missionen om klimatanpassning (Adaptation to Climate Change), samt med satsningen New European Bauhaus.

Klimatkontrakt 2030

Mellan Helsingborgs stad, myndigheterna
Energimyndigheten, Vinnova, Formas, Tillväxtverket,
Trafikverket, Naturvårdsverket samt Viable Cities.

Stockholm 2024-12-06 Parterna är överens om att dessa gemensamma åtaganden, såsom de formuleras ovan, ska gälla för 2025. Den första versionen av Klimatkontrakt 2030 signerades 2020, den andra 2021, den tredje 2022 och den fjärde 2023. Klimatkontraktet ska uppdateras och förnyas inför varje nytt år.

Christian Orsing

Kommunstyrelsens ordförande,
Helsingborgs stad

Olga Kordas

Programchef,
Viable Cities

Caroline Asserup

tf Generaldirektör,
Energimyndigheten

Darja Isaksson

Generaldirektör,
Vinnova

Johan Kuylenstierna

Generaldirektör,
Formas

Elisabeth Backteman

Generaldirektör,
Tillväxtverket

Roberto Maiorana

Generaldirektör,
Trafikverket

Maria Ohlman

tf Generaldirektör,
Naturvårdsverket

Bilaga 1 – Länkar till dokument

Nedan finns länkar till de mest relevanta dokumenten i relation till Klimatkontrakt 2030 för Helsingborgs stad.

- [Klimatkontrakt 2030 Helsingborg, version 2023](#)
- [Klimatkontrakt 2030 Helsingborg, version 2022](#)
- [Livskvalitetsprogram 2016 – 2024 \(aktualiserat 2021\)](#)
- [Klimat- och energiplan 2025 – 2030 \(beslutas i december 2024\)](#)
- [Översiktsplan för Helsingborgs stad \(2021\)](#)

Bilaga 2 – Omställningskartan

Omställningskartan är en visuell vägledning för städernas omställning till klimatneutralitet. Kartan bygger på lärdomar från bland annat från Viable Cities och har utvecklats inom NetZeroCities för att stödja ett transformativt arbetssätt. Kartan vägleder städer utifrån deras unika startpunkt, mål och lokala förutsättningar.

En central del i kartan är att skapa en omställningsarena som samlar ett ekosystem aktörer från offentlig sektor, näringsliv, akademi och civilsamhället för att tillsammans med dessa samskapa och genomföra en portfölj av åtgärder. Arbetet inom omställningsarenan är iterativt och lärande, vilket innebär att, nya aktörer tillkommer efterhand, strategier och planer justeras och förbättras kontinuerligt.

Genom att testa, reflektera och successivt integrera effektiva lösningar och arbetssätt kan dessa formas till att bli det nya normala. Ett centralt verktyg i den långsiktiga omställningsprocessen är Klimatkontrakt 2030, som därför i kartan löper längs hela processen.

Klimatkontraktet tydliggör åtaganden, handlingsplaner och investeringsplaner som revideras steg för steg. Genom klimatkontraktet förbinder sig alla parter att stegvis stärka sitt engagemang och samarbeta över sektorsgränser för att påskynda klimatomställningen. Omställningskartan visar på att arbetet över tid förstärker städernas förmåga att nå klimatneutralitet.

